

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 28
(Prot. Nr.34, 6.§)

2009.gada 3.septembrī

Par lietas izpētes izbeigšanu

Lieta Nr. 796/09/05/7

„Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AS „Rēzeknes autobusu parks” darbībā”

Konkurences padome 17.04.2009. saņēma SIA „Norma-A” (turpmāk – Norma) 15.04.2009. iesniegumu Nr.09/d-22 (turpmāk – Iesniegums), kurā Norma informē Konkurences padomi par to, ka AS „Rēzeknes autobusu parks” (turpmāk – RAP), kuras valdījumā, atbilstoši Latvijas Republikas Civillikuma 876.pantam atrodas Rēzeknes, Kārsavas un Viļānu autoostas, ļaunprātīgi izmanto savu dominējošo stāvokli, izvirzot nepamatotas prasības Norma, t.i., pieprasot autobusu vadītājiem personiski reģistrēties un parakstīties reģistrācijas žurnālā un uzliekot nesamērīgus naudas sodus par šo prasību neievērošanu.

Norma un RAP noslēgto līgumu par Rēzeknes, Kārsavas un Viļānu autoostu teritorijas un pakalpojumu izmantošanu pielikuma Nr.2 „Autoostu iekšējās kārtības noteikumi” 2.1.apakšpunktā noteikts, ka autobusa vadītājam par reisa pienākšanu jāpaziņo autoostas dispečeram, nosaucot maršrutu, reisu, savu uzvārdu, autobusa garāžas vai valsts reģistrācijas numuru. Kopš 01.01.2009., kad Norma uzsākusi iekšzemes pārvadājumus caur/uz Rēzeknes, Kārsavas un Viļānu autoostām, RAP ir izvirzījusi prasību autobusu šoferiem personīgi parakstīties reisu reģistrācijas žurnālā pie autoostas dispečera. Šīs prasības izpilde Norma uzskatā ir saistīta ar autobusa atstāšanu, t.i., vai nu liekot autobusa pasažieriem ārpusē gaidīt pie slēgta autobusa, kamēr šoferis reģistrēsies pie dispečera, vai arī atstāt autobusu atvērtu bez šofera uzraudzības, kas nebūtu pieļaujams drošības apsvērumu dēļ. Minēto iemeslu dēļ Norma šoferi RAP prasību nepildīja, par ko sistemātiski tika sastādīti vienpusēji autoostas darbinieku akti un vēlāk piestādīti rēķini par šo prasību

nepildīšanu – LVL 5 par katru konstatēto pārkāpumu, kas tika iekļauti maksājumos par autoostas papildpakalpojumu saņemšanu. Norma uzskata, ka RAP, izvirzot prasību Norma autobusu šoferiem personīgi parakstīties reisu reģistrācijas žurnālos, ir izvirzījusi savstarpējā līgumā, kas noslēgts par Rēzeknes, Viļānu un Kārsavas autoostu pakalpojumu izmantošanu, neatrunātas prasības, kas apdraud autobusu un to pasažieru drošību. Arī soda nauda par šo prasību neievērošanu esot ekonomiski nepamatota. Turklāt Norma ir vērsusies pie RAP, prasot pārtraukt kompensāciju piemērošanu, kā arī pārskatīt reisu reģistrācijas kārtību, taču minētās prasības RAP ir atstājuši bez ievērības.

Tādējādi, ņemot vērā visu iepriekš minēto, Norma savā iesniegumā norāda, ka RAP darbības ir kvalificējas kā Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkta pārkāpums, kas nosaka, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī (..) ir aizliegts tieši vai netieši piemērot vai uzspiest netaisnīgas pirkšanas vai pārdošanas cenas vai netaisnīgus tirdzniecības noteikumus. Iesniegumam pievienotas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā apliecinātas un faksimilā atveidotas dokumentu kopijas (Norma un RAP līgumi par Rēzeknes, Kārsavas un Viļānu autoostu teritorijas un pakalpojumu izmantošanu, Norma nodrošināto maršrutu saraksts, RAP valdījumā esošo autoostu dispečeru sastādīto aktu paraugi).

Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 1.punktu un 13.panta pirmās daļas 4.punktu, 07.05.2009. nolēma ierosināt lietu Nr. 796/09/05/7 „Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AS „Rēzeknes autobusu parks” darbībās”.

Lietas izpētes gaitā tika iegūta informācija no Satiksmes ministrijas, valsts SIA „Autotransporta direkcija”, RAP, SIA „Daugavpils autobusu parks”, SIA „Jēkabpils autobusu parks”, SIA „Gamma Trans”, AS „CATA”, AS „Nordeka”, SIA „VTU Valmiera”, SIA „Tukuma Auto”, SIA „SAO”, AS „Liepājas autobusu parks”.

AS „Rēzeknes autobusu parks” ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003012603, juridiskā adrese: Jupatovkas ielā 5, Rēzeknē.

SIA „Norma A” ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003149151 juridiskā adrese: Prāgas ielā 1, Rīgā.

Izvērtējot Iesniegumā sniegto un papildus iegūto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Saskaņā ar Satiksmes ministrijas sniegto informāciju RAP valdījumā atrodas:

- Rēzeknes autoosta Latgales ielā 17, Rēzeknē, kas reģistrēta Satiksmes ministrijas Autoostu reģistrā 03.11.1999. ar Nr. 11P kā pilna pakalpojumu apjoma autoosta;

- Viļānu autoosta Kultūras laukumā 15, Viļānos, kas reģistrēta Satiksmes ministrijas Autoostu reģistrā 03.11.1999. ar Nr. 12N kā nepilna pakalpojumu apjoma autoosta;

- Kārsavas autoosta Vienības ielā 40, Kārsavā, kas reģistrēta Satiksmes ministrijas Autoostu reģistrā 03.11.1999. ar Nr. 11N kā nepilna pakalpojumu apjoma autoosta.

Saskaņā ar 2007.gada 11.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.846 "Noteikumi par autoostu reģistrācijas kārtību, autoostās obligāti sniedzamajiem pakalpojumiem un kārtību, kādā autobusi iebrauc un stāv autoostas teritorijā" (turpmāk – Noteikumi Nr.846) 24.punktu pilna apjoma pakalpojumu autoostā autoostas valdītājs nodrošina šādus obligātos pakalpojumus: peronu izmantošanu un informācijas izvietošanu par autobusu atiešanas laikiem uz perona, informācijas sniegšanu par autobusu kustības sarakstiem, autobusu faktiskajiem pienākšanas un atiešanas laikiem, braukšanas biļešu un citu braukšanas dokumentu cenām, vietu skaitu un komforta līmeni autobusā, citiem autoostas sniegtajiem pakalpojumiem un to cenām, pasažieru un bagāžas pārvadāšanas kārtību un citu ar pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu saistītu informāciju. Minētajai informācijai jābūt viegli pieejamai un skaidri saprotamai autoostas apmeklētājiem. Informācija, kura ir pārvadātāja rīcībā, tiek sniegta pēc tās saņemšanas no attiecīgā pārvadātāja; braukšanas biļešu un bagāžas biļešu tirdzniecību autoostas kasēs; dispečera pakalpojumus; autoostas izmantošanu un piekļuvi tai, ja autoostas darba laiks atšķiras no autobusa atiešanas laika. Autoostā jābūt ierīkotam tādām sēdvietu skaitam, kas atbilstu 5 % no dienā vidēji stundā autoostā iebraukušo autobusu sēdvietu skaita, bet ne mazākam par 10 sēdvietām; rokas bagāžas, kā arī autobusā un autoostā atrastās nozaudētās rokas bagāžas uzglabāšanu; iespēju izmantot sanitāro mezglu, nodrošinot vietu bērnu pabarošanai un aprūpei; autobusu stāvvietu pirms un pēc reisa, kā arī starp reisiem autoostas teritorijā, ja autoostas tehniskās iespējas to pieļauj.

Tāpat saskaņā ar Noteikumu Nr.846 26.punktu Autoostas pakalpojumu izmantošana pasažieru neregulārajiem pārvadājumiem ir pieļaujama, ja autoostas caurlaides spējas un tehniskās iespējas ir pietiekamas un ja netiek traucēta regulāro pasažieru pārvadājumu autobusu apkalpošana.

Nepilna apjoma pakalpojumu autoostā autoostas valdītājs nodrošina: peronu izmantošanu un informācijas izvietošanu par autobusu atiešanas laikiem uz perona, informācijas sniegšanu par autobusu kustības sarakstiem, autobusu faktiskajiem pienākšanas un atiešanas laikiem, braukšanas biļešu un citu braukšanas dokumentu cenām, vietu skaitu un komforta līmeni autobusā, citiem autoostas sniegtajiem pakalpojumiem un to cenām, pasažieru un bagāžas pārvadāšanas kārtību un citu ar pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu saistītu informāciju. Minētajai informācijai jābūt viegli pieejamai un skaidri saprotamai autoostas apmeklētājiem. Informācija, kura ir pārvadātāja rīcībā, tiek sniegta pēc tās saņemšanas no attiecīgā pārvadātāja;

braukšanas biļešu un bagāžas biļešu tirdzniecību autoostas kasēs, iespēju izmantot sanitāro mezglu, nodrošinot vietu bērnu pabarošanai un aprūpei pakalpojumus, kā arī atsevišķu vietu autobusā un autoostā atrastās nozaudētās rokas bagāžas uzglabāšanai.

Par minēto autoostu pakalpojumu izmantošanu līgumus ar RAP ir noslēgušas AS „Nordeka”, SIA „VTU Valmiera”, AS „CATA”, SIA „Daugavpils autobusu parks”, SIA „Jēkabpils autobusu parks”, I/K Alfrēds Greiškans, SIA „Gamma Trans”, I/K Jānis Vaišļa un I/K Juris Sprinģis (RAP 19.05.2009. vēstule Nr. 141-I).

Saskaņā ar Iesniegumā un valsts SIA „Autotransporta direkcija” sniegto informāciju Norma sniedz iekšzemes sabiedriskā transporta pakalpojumus ar autobusiem kopš 01.01.2009., jo ieguva koncesijas tiesības valsts SIA „Autotransporta direkcija” izsludinātajā konkursā „Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršruta tīkla daļas (lotes) maršrutos” uz loti „Austrumi”. Konkursā uz minēto loti piedalījās arī RAP kopīgā piedāvājumā ar SIA „Madonas Ceļu būve”, SIA „Gulbenes autobuss”, SIA TU Vidlatauto”, SIA „Balvu autotransports”, SIA „Ludzas autotransporta uzņēmums” un SIA „Pasažieris”, bet netika atzīti par uzvarētājiem.

2. Konkrētais tirgus

2.1. Atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 5.punktam konkrētās preces tirgus – noteiktās preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības.

Autoosta ir regulāro pasažieru pārvadātāju ar autobusiem iekšzemes regulārajos maršrutos neizbēgams darījuma partneris, jo saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 26.februāra noteikumu Nr.84 „Pasažieru regulāro autopārvadājumu iekšzemes maršrutu atklāšanas, grozīšanas, slēgšanas un atļauju izsniegšanas kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr.84) 9.punktu – „Tālsatiksmes un rajona maršruti sākas un beidzas autoostā, kas ir katra maršruta galapunkts”, un 10.punktu – „apdzīvotā vietā pasažieru iekāpšana autobusā un izkāpšana no tā notiek autoostā”.

Ministra kabineta 2005.gada 12.aprīļa noteikumu Nr.248 „Kārtība, kādā organizē un veic pasažieru starptautiskos pārvadājumus ar autobusiem, atklāj, groza un slēdz maršrutus un izsniedz starptautiskajos līgumos paredzētās atļaujas” 9.punkts nosaka, ka „Latvijas teritorijā pasažieri atbilstoši autobusu kustības sarakstam iekāpj vai izkāpj autoostās vai citās ar attiecīgo pašvaldību saskaņotās pieturvietās”. Ievērojot Noteikumu Nr.846 2. un 26.punktā noteikto, secināms, ka autoostām jāapkalpo pasažieri un autotransporta līdzekļi starptautiskajos, reģionālajos starppilsētu nozīmes un reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos, un primāri tām ir pienākums sniegt pakalpojumus regulārajiem pasažieru pārvadātājiem.

Citas stāvvietas un pieturvietas nenodrošina tādu pakalpojumu kopumu kādu sniedz RAP valdījumā esošās autoostas, līdz ar to tās nav aizstājamas.

2.2. Ņemot vērā iepriekš minēto un Konkurences padomes līdzšinējo praksi¹, Konkurences padome konstatē, ka šajā lietā Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē ir divi konkrētās preces tirgi, kuros darbojas RAP:

- *pilna apjoma autoostas pakalpojumu sniegšanas tirgus;*
- *nepilna apjoma autoostas pakalpojumu sniegšanas tirgus.*

2.3. Savukārt, atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 3.punktam konkrētais ģeogrāfiskais tirgus – ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām.

RAP valdījumā esošās autoostas sniedz pakalpojumus Rēzeknes, Kārsavas un Viļānu pilsētu teritorijā regulārajiem pasažieru pārvadātājiem starptautiskajos un starppilsētu maršrutos, kuros Rēzeknes, Kārsavas un Viļānu pilsētu teritorija ir maršruta viens no diviem galapunktiem vai pieturvietā starptautiskā maršrutā. Ņemot vērā iepriekš minēto, Rēzeknes, Kārsavas un Viļānu pilsētu teritorijā autoostas pakalpojumi nav aizvietojami ar citā ģeogrāfiskā teritorijā sniegtiem autoostu pakalpojumiem.

Katra no minētajām autoostām atrodas dominējošā stāvoklī autoostas pakalpojumu sniegšanas konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, jo Ministru kabineta 2007.gada 2.oktobra noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 92.punkts nosaka, ka reģionālais starppilsētu un reģionālais vietējās nozīmes autobusa maršruts sākas un beidzas autoostā, kas ir katra autobusa maršruta galapunkts.

2.4. Konkrētais tirgus Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu.

Ņemot vērā iepriekšējos punktus norādīto, Konkurences padome secina, ka šajā lietā Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē konkrētais tirgus ir *pilna apjoma autoostas pakalpojumu sniegšanas tirgus Rēzeknes pilsētas teritorijā, nepilna apjoma autoostas pakalpojumu sniegšanas tirgus Kārsavas pilsētas teritorijā un nepilna apjoma autoostas pakalpojumu sniegšanas tirgus Viļānu pilsētas teritorijā.*

3. RAP dominējošais stāvoklis šā ziņojuma 2.4.apakšpunktā noteiktajos tirgos

Konkurences likuma 1.panta 1.punktā ir noteikts, ka dominējošais stāvoklis ir „tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisks

¹ Piemēram, Konkurences padomes 10.12.2008. lēmums Nr. EO2-124 lietā p/08/05/16 „Par Konkurences likuma 13. panta 4. punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AS „Rīgas starptautiskā autoosta” darbībā” - http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2008/DE02-124_1012.pdf; Konkurences padomes 09.01.2008. lēmums Nr.5 lietā Nr. 1608/07/05/23 Par lietas izpēti izbeigšanu „Pa Konkurences likuma 13.panta 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „VTU Valmiera” darbībā” - http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2008/D05_0901.pdf

(saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem, piegādātājiem vai patērētājiem”.

Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkts nosaka, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā, tai skaitā piemērot netaisnīgas pirkšanas vai pārdošanas cenas vai tieši vai netieši uzspiest vai piemērot citus netaisnīgus tirdzniecības noteikumus. RAP valdījumā esošās autoostas ir vienīgās reģistrētās autoostas Rēzeknes, Viļānu un Kārsavas pilsētu teritorijās un līdz ar to patērētājiem un pasažieru pārvadātājiem konkrētajās ģeogrāfiskajās teritorijās nav iespēju izvēlēties citu pilna vai nepilna apjoma autoostas pakalpojuma sniedzēju. Līdz ar to RAP ir neizbēgams Norma sadarbības partneris, apkalpojot iepriekš minētos maršrutus, un Norma ir ierobežotas iespējas apspriest RAP piedāvāto līgumu nosacījumus.

Ņemot vērā iepriekš minēto, RAP atrodas dominējošā stāvoklī pilna apjoma autoostas pakalpojumu sniegšanas tirgū Rēzeknes pilsētas teritorijā, nepilna apjoma autoostas pakalpojumu sniegšanas tirgū Kārsavas pilsētas teritorijā un nepilna apjoma autoostas pakalpojumu sniegšanas tirgū Viļānu pilsētas teritorijā.

4. Iespējamais pārkāpums netaisnīgu pirkšanas vai pārdošanas cenu vai netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tiešā vai netiešā uzspiešanā vai piemērošanā RAP darbībās

Lai izvērtētu RAP darbības attiecībā pret citiem pasažieru pārvadātājiem ar autobusiem, kā arī citu Latvijas autoostu praksi, Konkurences padome aptaujāja virkni pasažieru pārvadātāju ar autobusiem un vairākas komercsabiedrības, kuru valdījumā atrodas Latvijas autoostas. Skaidrojums tika lūgts arī RAP.

4.1. RAP savā skaidrojumā sniedza atsauci uz Noteikumu Nr.846 39.1.apakšpunktu, kas paredz autoostai, slēdzot līgumu ar pārvadātāju, noteikt autobusu reģistrēšanas kārtību, iebraucot autoostā un izbraucot no tās, un 39.3. apakšpunktu, kas paredz līgumā noteikt kārtību, kādā pārvadātājs nodrošina autoostu ar informāciju par attiecīgajā maršrutā (reisā) norīkoto autobusu (piemēram, vietu skaits, bagāžas nodalījuma esamība), autobusu kustības sarakstu, 39.4.apakšpunktu, kas paredz līgumā noteikt tehnisko bojājumu un citu gadījumu reģistrēšanas kārtību, ja reiss netiek veikts vai to nav iespējams veikt, vai ir izmaiņas reisu apkalpošanā, kā arī 39.12.apakšpunktu, kas paredz citus nosacījumus pēc pušu vienošanās. Minēto noteikumu 24.punkts paredz, ka autoostas pienākumos ietilpst informācijas sniegšana par autobusu kustības sarakstiem, autobusu faktiskajiem pienākšanas un atiešanas laikiem, un šī informācija tiek sniegta pēc tās saņemšanas no attiecīgā pārvadātāja. RAP uzskata, ka bez precīzas un

rūpīgas reisu reģistrācijas minētās tiesību normas nav izpildāmas un autoostas valdītājam nav iespējams izpildīt ar likumu uzliktos pienākumus pasažieru interesēs.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.846 prasībām starp RAP un Norma 03.09.2008. ir noslēgts līgums par Rēzeknes autoostas, bet 15.12.2008. par Viļānu autoostas un Kārsavas autoostas teritorijas un pakalpojumu izmantošanu. Minēto līgumu 2.3.apakšpunkts nosaka, ka lai veiktu precīzu Pārvadātāja reisu uzskaiti, Pārvadātājs apņemas reģistrēties pie autoostas operatora par katra reisa pienākšanu autoostā, savukārt līgumu 2.2.apakšpunkts paredz Pārvadātāja pienākumu ievērot autoostas iekšējās kārtības noteikumus. RAP valdījumā esošo autoostu iekšējās kārtības noteikumu 1.5.apakšpunkts paredz, ka visām personām, kas uzturas autoostas teritorijā, ir saistoši autoostas priekšnieka un dispečera norādījumi, kas nozīmē, ka jāpilda arī norādījumi par parakstīšanos par sniegtās informācijas atbilstību faktiskajiem apstākļiem. Autoostu iekšējās kārtības noteikumu 2.1.apakšpunkts paredz, ka autobusa vadītājam par reisa pienākšanu jāpaziņo autoostas dispečeram, nosaucot maršrutu, reisu, savu uzvārdu, autobusa garāžas vai valsts reģistrācijas numuru. Norma neievēro ar līgumu uzņemtās saistības, t.i., neregistrē savus reisos, tādējādi nenodrošina ne autoostas amatpersonām, ne pasažieriem informāciju par izpildītiem, neizpildītiem un kavētiem reisiem.

4.2. Konkurences padomes aptaujāto pasažieru pārvadātāju ar autobusiem (AS „CATA”, SIA „VTU Valmiera”, SIA „Jēkabpils autobusu parks”, SIA „Daugavpils Autobusu parks”, SIA „Gamma Trans”, AS „Nordeka”) līgumi ar RAP ir identiski līgumiem ar Norma. Šie pārvadātāji savās atbildēs sniedza informāciju, ka tie izpilda RAP izvirzītās prasības reisu reģistrēšanai RAP valdījumā esošajās autoostās, sniedzot attiecīgu informāciju un autobusu vadītājiem to apstiprinot ar savu parakstu autoostas dispečeru dokumentācijā vai saņemot attiecīgu dispečera atzīmi savu reisu dokumentācijā, līdz ar to tiek nodrošināta šīs informācijas nokļūšana līdz pasažieriem. Neapmierinātība vai neatbilstība autoostu iekšējās kārtības noteikumiem par šādas prasības izvirzīšanu no pārvadātāju puses netika izteikta.

4.3. Papildus Konkurences padome ieguva informāciju arī no autoostu valdītājiem, kuru valdītās autoostas atrodas dažādos Latvijas reģionos (SIA „Tukuma Auto”, AS „CATA”, SIA „SAO”, AS „Liepājas autobusu parks”, SIA „Daugavpils autobusu parks”), lai salīdzinātu izvirzītās prasības autobusu vadītājiem reģistrējot savus reisos. Saņemtajās atbildes vēstulēs tika norādīts, ka visu aptaujāto autoostu valdītāju autoostu iekšējās kārtības noteikumi sastādīti saskaņā ar Noteikumu Nr.846 prasībām un ietver prasību pārvadātājiem pieteikt ienākošos reisos autoostas dispečeriem līdzīgi kā to dara RAP.

5. Ņemot vērā iegūto informāciju, Konkurences padome secina, ka Latvijas autoostās pastāv vienota iekšējā kārtība, kas balstīta uz Noteikumiem Nr.846, kā arī uz Ministru kabineta 2000.gada 31.oktobra noteikumiem Nr.375 „Noteikumi par pasažieru pārvadāšanu regulāro maršrutu autobusos”, kas paredz pasažieru tiesības iegūt pilnīgu informāciju par regulārajiem autobusu reisiem, to iespējamo kavēšanos, pārvadājumu kvalitātes iespējamām izmaiņām utt. Pasažieru pārvadātāji šo kārtību ievēro un uzskata, ka tā ir tiesiski pamatota un netraucē sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai. Tādēļ Konkurences padome uzskata, ka Norma pretenzijas pret RAP piemēroto autobusu reisu reģistrācijas kārtību ir nepamatotas, RAP izvirzītās prasības līdz ar to nav uzskatāmas par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, un tādējādi RAP darbībās nav saskatāmas Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes.

6. Lietā iesaistīto pušu viedokļi

6.1. Norma viedoklis

Pēc iepazīšanās ar lietas materiāliem Norma izteica savu viedokli un argumentus 2009.gada 20.augusta vēstulē.

1) Norma norāda, ka RAP noteiktā kompensācijas maksa LVL 5 par autoostas iekšējās kārtības noteikumu neievērošanu nav samērojama ar faktiskajām izmaksām, kas rodas RAP, un ir nepamatota, jo kompensācijas paredzēta par pienākumu neizpildi, kuri nav paredzēti starp pusēm noslēgtajā līgumā, neizriet no normatīvajiem aktiem un nevar tikt pamatota arī ar citiem apsvērumiem. RAP lietas materiālos nav norādījusi, kādi papildu izdevumi vai kompensējamas neērtības rodas RAP gadījumā, ja autobusu vadītāji saskaņā ar savstarpējo līgumu informē autoostas dispečeru par reisa pienākšanu, bet neparakstās dispečera žurnālā.

Konkurences padome uz iepriekš minēto argumentu atbalsta RAP viedokli par to, ka kompensācijai par autoostas iekšējās kārtības noteikumu neievērošanu saskaņā ar Civillikumu faktiski ir līgumsoda raksturs, un Norma, 03.09.2008. parakstot līgumu ar RAP ar pielikumu Nr.1, kurā ir paredzēta kompensācijas maksa par autoostas iekšējās kārtības neievērošanu, ir piekritusi šā līguma nosacījumiem un uzņēmusies atbilstošas saistības, tai skaitā maksāt attiecīgo summu par līguma nosacījumu neizpildi. Konkurences padome secina, ka konkrētajā gadījumā pastāv tiesisks strīds starp divām komercsabiedrībām par līgumisko saistību nepildīšanu, kas līdz ar to ir civiltiesiska rakstura strīds, kurš risināms atbilstoši Civilprocesa likumā noteiktajai kārtībai. Civillikumā ietvertu normu ievērošanas uzraudzība un piemērošana nav Konkurences padomes kompetencē.

2) Norma uzskata, ka RAP, atsaucoties uz RAP valdījumā esošo autoostu iekšējās kārtības noteikumiem, kuros noteikts, ka visām personām,

kas uzturas autoostas teritorijā, ir saistoši autoostas priekšnieka un dispečera norādījumi, nepilda sev ar normatīvajiem aktiem uzliktos pienākumus, tā vietā rīkojuma formā uzspiežot pārvaldītājiem veikt darbības, kuras pēc būtības jāveic un jānodrošina pašai autoostai. Norma vērš Konkurences padomes uzmanību uz to, ka ne visās Latvijas autoostās tiek izvirzīts pienākums autobusu vadītājiem parakstīties autoostas dispečeru žurnālā (piemēram, Daugavpilī un Liepājā), līdz ar to netiek uzlikti papildu pienākumi pārvaldītājiem un netiek piemērotas kompensācijas maksas par šādu pienākumu neizpildi.

Konkurences padome norāda, ka ņemot vērā šā lēmuma 4.3.apakšpunktā un 5.punktā izvērtēto, minētais Norma arguments ir noraidāms.

3) Norma izsaka Konkurences padomei lūgumu ierosināt lietu par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu RAP darbībās, jo, piemēram, AS „Nordeka” autobusu vadītājiem nav pienākums parakstīties RAP valdījumā esošo autoostu dispečeru žurnālos, bet pietiek ar dispečera atzīmi pārvaldātāja nodrošinātā reisa dokumentos, līdz ar to pret dažādiem pārvaldītājiem tiek izvirzītas dažādas prasības.

Konkurences padome uzskata, ka nav būtiski, vai pārvaldītāju autobusu vadītāji parakstās autoostu dispečeru žurnālos, vai autoostu dispečeri izdara attiecīgas atzīmes pārvaldītāju dokumentos, jo abos gadījumos autobusu vadītājiem ir jāatstāj autobuss un personīgi jādodas pie dispečera, lai sniegtu precīzu informāciju par attiecīgā reisa reģistrāciju. Galvenais ir informācijas apmaiņa starp dispečeru un konkrētā reisa autobusa vadītāju, lai šī informācija kļūtu pieejama pasažieriem. Tādēļ Konkurences padome secina, ka pārvaldītājiem no RAP valdījumā esošo autoostu puses netiek izvirzītas prasības, kas būtu atšķirīgas no prasībām citiem pārvaldītājiem, un nav saskatāmas Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes.

6.2.RAP viedoklis

RAP pilnvarotā pārstāve pēc iepazīšanās ar lietas materiāliem norāda, ka nepiekrīt Konkurences padomes jau iepriekš izdarītajam secinājumam, ka autoosta katrā pilsētā atrodas dominējošā stāvoklī, jo tās darbību reglamentē Noteikumi Nr. 846, Ministru kabineta 18.08.2008. noteikumi Nr. 665 „Autopārvaldājumu kontroles kārtība” un Ministru kabineta 31.10.2000. noteikumi Nr. 375 „Noteikumi par pasažieru pārvaldāšanu regulāro maršrutu autobusus”, kuros paredzēts obligāts pienākums pasažieru pārvaldītājam slēgt līgumu ar konkrēto autoostu. Tādējādi RAP nespēj kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci konkrētā tirgū, jo darbojas saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Konkurences padome nepiekrīt RAP pilnvarotās pārstāves izteiktajam viedoklim par to, ka RAP neatrodas dominējošā stāvoklī, Konkurences padomes attiecīgie argumenti ir izklāstīti šā lēmuma 3.punktā.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 4.punktu un 13.panta pirmās daļas 4.punktu, Konkurences padome

nolēma:

izbeigt izpēti lietā Nr. 796/09/05/7 „Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AS „Rēzeknes autobusu parks” darbībā”.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme